

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بهرامی احسان ... [و دیگران].

تهران: انتشارات آوای نور، ۱۳۹۰.

۴۷۲ ص.: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۳۹-۷

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا

عنوان اصلی: Advanced research methods in psychology

مترجمان: هادی بهرامی احسان، غلامرضا صرامی فروشانی، روحیه بازرگانی، سعیده بزازیان، مسلم پرتو، مهران فرهادی.

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،

پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

روش تحقیق پیشرفته در روانشناسی

نوشته: دیوید. سی. گیلز

مترجمان: دکتر هادی بهرامی احسان - دکتر غلامرضا صرامی فروشانی

روحیه بازرگانی - سعیده بزازیان - مسلم پرتو - مهران فرهادی

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: دوم ۱۳۹۵

تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۱۳-۳۹-۷

قیمت ۳۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

"فهرست مطالب"

صفحه	عنوان
۱۷	مقدمه
۱۹	بخش اول: فراتر از تحلیل واریانس
۲۱	فصل اول : سرند و تنظیم کردن داده ها و کنترل پیش فرضهای آزمونهای آماری
۲۲	وجود خطا در داده های وارد شده
۲۲	داده های پرت و انتهایی
۲۵	داده های بدون پاسخ
۲۶	کنترل مفروضه نرمال بودن توزیع
۳۲	کنترل مفروضه همگنی واریانس ها
۳۴	کنترل مفروضه همگنی کوواریانس ها
۳۴	کنترل مفروضه خطی بودن رابطه بین متغیرها
۴۱	مفروضه هم خطی چندگانه و یکتایی
۴۳	فصل دوم: تحلیل کوواریانس
۴۴	تحلیل کوواریانس
۴۶	یک مثال انجام شده از تحلیل واریانس یک راهه با یک متغیر همراه

غربالگری داده‌ها	۵۷
غربالگری داده‌ها و کنترل مفروضه‌های تحلیل کوواریانس	۵۷
کنترل مفروضه‌های آزمون	۵۸
۱- استقلال داده‌ها	۵۸
۲- نرمال بودن متغیر وابسته نسبت به همراه	۵۸
۳- مستقل بودن متغیر همراه و متغیر مستقل	۵۸
۴- پایایی متغیر همراه	۵۸
۵- خطی بودن	۵۸
۶- هم خطی چند گانه	۶۰
۷- همگنی واریانس‌ها	۶۱
۸- همگنی خطوط رگرسیون	۶۱
گروه با مشکلات تلفظی	۶۳
دو مثال از ANCOVA از ادبیات روانشناختی	۷۴
جنسیت و داغدیدگی و محرومیت	۷۶
روشهای جایگزین با ANCOVA	۷۸
تبدیل طرح به یک مدل رگرسیون خطی	۷۸
استفاده از متغیر همراه و استفاده از آنها به عنوان یک متغیر وابسته (DV) در یک	
ANOVA معمولی:	۷۹
تفسیر کسری	۷۹

طبقه بندی ۸۰

جایگزین کردن متغیر همراه به منظور تدابیر آزمایشی ۸۰

محاسبه فاصله متوسط بین خطوط رگرسیون ۸۰

خلاصه ۸۲

یادداشتها ۸۳

فصل سوم : تحلیل واریانس چند متغیری وابسته MANOVA ۸۵

غربالگری داده ها و کنترل پیش فرضهای آزمون ۸۷

خطی بودن متغیرهای وابسته ۸۷

همگنی واریانسها ۸۸

نرمال بودن توزیع ۸۸

تعداد متغیرها ۹۰

نمونه کار شده از یک مانوای 3×2 با سه متغیر وابسته و سه متغیر همپراش (همراه) ۹۱

Manova با یک متغیر مستقل (IV) و سه متغیر وابسته (DVS) ۹۳

غربالگری داده ها ۹۳

محاسبات ۱۰۳

کار با ماتریس (اختیاری) ۱۰۵

تفسیر نتایج کامپیوتر ۱۰۷

شاخص پیلایی ۱۰۹

شاخص هتلینگ ۱۰۹

- ۱۰۹.....بزرگترین ریشه روی
- ۱۱۰.....معناداری آزمون‌های یک متغیری
- ۱۱۲.....مقایسه های پس تجربی و پیش تجربی
- ۱۱۳.....Manova با دو متغیر مستقل و سه متغیر وابسته
- ۱۱۴.....Manova با یک متغیر مستقل و سه متغیر وابسته و سه متغیر همپراش
- ۱۲۰.....Manova با Spolot-plot 3×2 با سه اندازه وابسته
- ۱۲۱.....دو نمونه از MANOVA در ادبیات روانشناسی:
- ۱۲۴.....جنسیت و فیدبک ناظر، برور، سوکا و پوتر(۱۹۹۶):
- ۱۲۶.....خلاصه

۱۲۷..... فصل چهارم: تحلیل تابع تشخیصی

- ۱۲۹.....سؤلهایی که توسط تحلیل تابع تشخیص پاسخ داده می شوند چیست؟
- ۱۳۰.....چگونه تابعها را تفسیر می کنید؟
- ۱۳۱.....آیا تحلیل موارد فردی را به خوبی طبقه بندی می کند؟
- ۱۳۲.....میزان قدرت ارتباط بین متغیرهای وابسته (پیش بین) و گروهها، چقدر است؟
- ۱۳۳.....هر متغیر وابسته (پیش بین) در تحلیل چقدر اهمیت دارد؟
- ۱۳۳.....یک نمونه کار شده از تحلیل تابع تشخیصی
- ۱۳۴.....غربالگری و کنترل پیش فرضهای تحلیل تشخیصی
- ۱۳۶.....آزمون معناداری
- ۱۳۸.....تفسیر تابعها

تحلیل طبقه بندی (تعیین عضویت گروهی) ۱۳۹

ویژگی های دیگر تحلیل تابع تشخیصی ۱۴۶

تفسیر بیش از یک تابع تشخیصی ۱۴۸

نمونه ای از تحلیل تابع تشخیصی از ادبیات روانشناسی ۱۴۹

نتایج ۱۵۰

خلاصه ۱۵۲

بخش دوم: اندازه های رابطه ۱۵۳

بررسی رابطه بین متغیرها ۱۵۵

فصل پنجم: رگرسیون خطی چند متغیری (چند گانه) ۱۵۹

همبستگی تفکیکی ۱۵۹

معادله رگرسیون خطی چند متغیری ۱۶۲

آزمون معنی داری ضرایب رگرسیون ۱۶۴

آزمون معنی داری R^2 ۱۶۵

اندازه نمونه: چند آزمودنی لازم است؟ ۱۶۶

انواع متفاوت مدل رگرسیون ۱۶۷

غربالگری و سرند داده ها و کنترل پیش فرضهای آماری ۱۶۹

مثال عملی رگرسیون خطی چند متغیری سلسله مراتبی ۱۷۸

اجرای تحلیل با استفاده از نرم افزار کامپیوتری ۱۸۰

آماره های گوناگون را باید از دکمه های فرمان بعدی انتهای پنجره بدست آورد ۱۸۱

۱۹۳..... رگرسیون گام به گام

۱۹۴..... اعتبار یابی مدل

۱۹۵..... واریسی اعتبار

۱۹۵..... R^2 تعدیل شده

۱۹۶..... مثالی از رگرسیون چند متغیری در ادبیات پژوهشی

۱۹۸..... رگرسیون چند متغیری

۲۰۰..... خلاصه

۲۰۰..... یادداشت

۲۰۱..... فصل ششم: رگرسیون لجستیک

۲۰۱..... ویژگیهای اساسی رگرسیون لجستیک ماهیت متغیرها

۲۰۲..... غیر خطی بودن

۲۰۳..... معادله رگرسیون چند متغیری

۲۰۴..... انواع مدل رگرسیون

۲۰۴..... مثال عملی رگرسیون لجستیک

۲۰۶..... اجرای تحلیل با استفاده از نرم افزار کامپیوتری

۲۰۷..... تفسیر برونداد

۲۱۷..... دو مثال رگرسیون لجستیک در ادبیات روانشناختی

۲۲۰..... الکل و رفتار جنسی خطرناک

۲۲۲..... خلاصه

۲۲۳	فصل هفتم: مدل سازی معادلات ساختاری
۲۲۴	اصطلاح شناختی
۲۲۴	مدل سازی علی
۲۲۵	تحلیل عاملی تأییدی و تحلیل مسیر
۲۲۶	مفاهیم اساسی مدل سازی معادلات ساختاری
۲۲۷	نمودارهای مسیر
۲۳۰	مفروضه های داده ها برای مدل سازی معادلات ساختاری
۲۳۰	معادلات
۲۳۲	ارزیابی مدل
۲۳۴	مثالی از ادبیات یک بررسی انجام شده با استفاده از EQS:
۲۳۵	نتایج
۲۳۷	مثالی از ادبیات یک پژوهش با استفاده از تحلیل مسیر
۲۳۸	متغیرهای نهایی
۲۳۸	متغیر کلیدی
۲۳۸	متغیرهای پیش بین
۲۳۹	متغیر کمکی با متغیر همراه
۲۳۹	نتایج
۲۴۱	نکته
۲۴۱	مشکلات مدل سازی معادله ساختاری

۲۴۲.....سنجش برازندگی

۲۴۲.....تغییر دادن مدل

۲۴۳.....مفاهیم ضمنی علیّت

۲۴۴.....جایگزین هایی برای مدل سازی معادلات ساختاری

۲۴۴.....حداقل مجذورات تفکیکی

۲۴۶.....تحلیل طبقه ای مکنون

۲۴۷.....خلاصه

۲۴۹.....مقدمه‌ای بر نرم افزار لیزرل

۲۵۹..... فصل هشتم: پرسشنامه ها و مقیاس ها

۲۵۹.....طرح زمینه یابی

۲۶۱.....نمونه گیری تصادفی ساده

۲۶۱.....نمونه گیری منظم

۲۶۲.....نمونه گیری تصادفی طبقه ای

۲۶۲.....نمونه گیری خوشه ای

۲۶۳.....طرح و ساختار مقیاس

۲۶۳.....انواع آزمونها، مقیاس ها و پرسشنامه ها

۲۶۴.....آزمونهای روانسنجی

۲۶۵.....پرسشنامه ها

۲۶۶.....مقیاسها

۲۶۹	 ساختن مقیاس
۲۷۰	 تهیه مجموعه سؤالات
۲۷۰	 نمونه ای از ویژگی های آزمون
۲۷۲	 نوشتن سؤالات
۲۷۳	 مجموعه سؤالات مقیاس / پرسشنامه
۲۷۴	 استفاده از کلمات غیر مصطلح
۲۷۴	 سؤالات ناقص یا مبهم
۲۷۴	 عبارات حقیقی
۲۷۵	 سازماندهی و طرح پرسشنامه
۲۷۸	 مطالعه مقدماتی و تحلیل سؤال
۲۷۹	 شاخص دشواری (یا آسانی) سوال
۲۸۰	 شاخص تمیز
۲۸۱	 همبستگی سوال و نمره کل
۲۸۲	 اندازه های اعتبار و پایایی
۲۸۲	 پایایی درونی
۲۸۴	 پایایی بیرونی
۲۸۵	 سرند کردن مقیاسها
۲۸۶	 نمونه ای از تاریخچه
۲۹۱	 خلاصه

توجه ۲۹۲

فصل نهم : تحلیل عاملی ۲۹۳

تحلیل عاملی اکتشافی ۲۹۴

مراحل محاسبه در تحلیل مؤلفه های اصلی ۲۹۵

اشکال دیگر تحلیل عامل اکتشافی ۳۰۶

انتخاب عامل ۳۰۷

ملاک کایزر ۳۰۷

آزمون نمودار شیب دار کتل ۳۰۸

چرخش عامل ۳۱۰

انواع مختلف چرخش ۳۱۱

تعبیر و تفسیر برونداد کامپیوتری ۳۱۱

نمونه ای از تحلیل عامل اکتشافی ۳۱۳

چند مسأله در تحلیل عاملی ۳۱۶

ویژگی های متورم شده (تکراری) ۳۱۷

تنظیم مصنوعی داده های نامنظم ۳۱۸

داده های بدست آمده از کاربرد مقیاس لیکرت ۳۱۸

تحلیل عاملی تأییدی ۳۱۹

نمونه ای از تحلیل عامل تأییدی ۳۲۰

خلاصه ۳۲۲

فصل دهم: روش های دیگر تلخیص داده ها ۳۲۳

تحلیل خوشه ای ۳۲۴

روش های خوشه بندی سلسله مراتبی ۳۲۷

تحلیل خوشه ای با روش متوسط فاصله ۳۳۰

مقیاس بندی چند بعدی ۳۳۲

کاتسیکیتس (۱۹۹۷): نشانه های فیزیولوژیک بیان عاطفی ۳۳۲

محاسبات در مقیاس بندی چند بعدی ۳۳۳

ارزیابی راه حل MDS ۳۳۶

همبستگی بنیادی ۳۳۹

نمونه ای از همبستگی بنیادی بر اساس پیشینه ۳۴۰

خلاصه ۳۴۴

بخش سوم: رویکردهای دیگر ۳۴۵

فصل یازدهم: تحلیل محتوا و مدل های لگاریتم خطی ۳۴۹

نمونه ای از تحلیل محتوا در ادبیات روان شناختی ۳۵۱

تحلیل لگاریتم خطی: اصول بنیادی ۳۵۵

مباحث و موضوعات دیگر در تحلیل لگاریتم خطی ۳۷۱

دو مثال برای کاربرد تحلیل لگاریتم خطی از ادبیات روان شناختی ۳۷۳

جنکینز و باک سیونی: ادراک حالتهای ذهنی و روانی در تعارض زناشویی ۳۷۳

آنتروپ و همکاران (۲۰۰۰) عوامل محیطی در ADHD ۳۷۵

خلاصه ۳۷۸

فصل دوازدهم: روش شناسی Q ۳۷۹

روش شناسی Q: عقیده بنیادین ۳۸۰

دسته بندی Q: یک مثال عملی ۳۸۱

نسخه یا روایت اروپائی روش شناسی Q: ۳۹۰

استنر و استانتون راجرز (۱۹۸۸): حسادت به عنوان یک پدیده پیچیده ۳۹۱

مشخصه های چهار عامل اول به شرح زیر هستند ۳۹۳

روایت آمریکای شمالی روش شناسی Q ۳۹۵

کرید و فاندِر (۱۹۹۸): همگای دیدگاهها یا چشم اندازها درباره رفتار ۳۹۶

خلاصه ۳۹۸

فصل سیزدهم: فراتحلیل ۳۹۹

فراتحلیلی اجاره انجام چه چیزی را به ما می دهد؟ ۴۰۱

مثال عملی از فراتحلیلی ۴۰۲

گردآوری داده ها ۴۰۳

ملاکهای انتخاب ۴۰۴

داده های آماری ۴۰۶

متغیرهای تعدیل کننده ۴۱۱

اجرای تحلیل کامل ۴۱۳

آزمون های تشخیصی ۴۱۴

آمارهای استنباطی	۴۱۵
مثالهایی از فراتحلیل های انجام شده در حوزه ادبیات روانشناختی	۴۱۶
باند و اسمیت (۱۹۹۶):	۴۱۶
مارکرویچ و زلازو: فرا تحلیل لوجستیک در زمینه خطای A نه B۲	۴۲۱
مسائل مربوط به فرا تحلیل	۴۲۴
سوگیری نمونه برداری	۴۲۵
ملاکهای پذیرش و فراگیری تحقیق	۴۲۵
اعتبار و روایی	۴۲۶
تثبیت علیت	۴۲۷
خلاصه	۴۳۰
فصل چهاردهم: داده های خود آفریده	۴۳۱
روش خاطره نگاری در پژوهش های روان شناختی	۴۳۲
کاکسون (۱۹۸۸): خاطره نگاری جنسی	۴۳۳
تیدول و همکاران (۱۹۹۶): دلبستگی و تعامل اجتماعی	۴۳۴
کانر و همکاران (۱۹۹۹): تنیدگی و مصرف میان وعده های غذایی	۴۳۹
روش برگه یا صفحه خزانه یا فهرست	۴۴۱
ساختار یک صفحه خزانه یا فهرست	۴۴۳
گزینش عناصر	۴۴۳
فراخوانی سازه	۴۴۴

۴۴۸.....	تحلیل صفحه فهرست
۴۵۰.....	صفحه فهرست فردی
۴۵۲.....	مقایسه های کاربرد صفحه های فهرست
۴۵۵.....	روش های دیگر در زمینه کاربرد داده های خود آفرید
۴۵۸.....	خلاصه
۴۵۹.....	منابع

مقدمه

تحوّل در علم با سرعت وصف‌ناپذیری در حال وقوع است و سرعت تولید علم در جهان با افزایش توانایی‌های اطلاع‌رسانی و رایانه به نحو فزاینده‌ای، افزایش یافته است. به‌ویژه دسترسی آسان به رایانه، هم اینک این فرصت گرانها را در اختیار استادان و دانشجویان قرار داده است تا آنان به کمک این فن‌آوری، تجزیه و تحلیل‌های پیچیده را با صرف زمانی کوتاه به انجام رسانده و فراتر از روش‌های اولیه، نتایج خود را در قالب الگوهای پیچیده‌تر آزمون کنند. این پیشرفت خیره‌کننده، از سوی دیگر یک مسأله قابل توجه را نیز مطرح می‌سازد که ضروری است تا به آن نیز توجه داشت. سادگی اغواکننده تجزیه و تحلیل‌های پیچیده به وسیله رایانه، خطر غلبه سادگی در کار را با افزایش خطا در راهبردهای تحقیقی و تحلیلی همراه ساخته است. این احتمال وجود دارد که منطق و نظریه تحقیق که ضروری است تا از بدو امر تا پایان کار، همواره در مدّ نظر محقق باشد، جای خود را به یک عملگرایی فاقد پشتوانه منطقی نظری دهد. موضوعی که متأسفانه هم اینک در منابع پژوهشی فراوان به چشم می‌خورد. براساس این رویکرد عملگرایی و فاقد پشتوانه منطقی و نظری، از طریق رایانه می‌توان هر محاسبه‌ای را به سرعت انجام داد و بدتر از آن، می‌توان به صورت کوشش و خطا با داده‌ها کلنجار رفت و بالاخره نتیجه‌ای را فراهم ساخت، از این زاویه ضرورت پرورش نظریه‌ای برای تحقیق جای خود را به یافتن راهی برای کسب نتیجه مطلوب می‌دهد که بی‌تردید چندان فرجام خوشی نخواهد داشت. با درک ضرورت توجه به این نکته، خوشبختانه کتاب‌های روش‌شناسی فراوانی در ساحت علم انتشار یافته‌اند که هر یک قدمی در جهت توسعه دانش به حساب می‌-

آیند. کتاب روشهای پیشرفته تحقیق در روانشناسی نیز از جمله کتابهایی است که با بهره‌گیری از روش‌های نوین، در صدد است تا در این میدان سهمی را به خود اختصاص دهد.

هنگامی که این کتاب در اختیار قرار گرفت، زبان قابل فهم همراه با مثالهای مناسب این کتاب ما را تشویق کرد تا این محصول علمی را ترجمه و در اختیار دانشجویان علاقمند قرار دهیم. بررسیهای دقیقتر کتاب البته برخی کاستیها را نیز بر ما آشکار ساخت. از جمله فشرده بودن و گذر اجمالی در بسیاری از مباحث، عدم معرفی فرمولهای ضروری در بخشهایی از کتاب، نارسایی در برخی از مثالها و نهایتاً عدم وجود بخش‌های ضروری دیگری که در چارچوب کتاب روش تحقیق پیشرفته باید به آنها اشاره می‌شد، کاملاً محسوس بود. با اینحال با توجه به ویژگیهای مثبت دیگر کتاب، نهایتاً تصمیم بر آن شد تا با نگارش بخشهای ضروری نظیر کنترل پیش فرضها، افزودن بخشهایی در خصوص فرمولها و مثالها، افزودن مثالهایی در بخشهایی که با اجمال تنظیم شده بود، افزودن پانویس برای درک بهتر برخی مطالب، این کتاب آماده و در اختیار دانش‌پژوهان قرار گیرد. ما همه تلاش خود را برای تهیه متنی مناسب، قابل فهم و متناسب با نیازهای روز دانش‌پژوهان مصروف ساخته‌ایم و امیدوارم این متن قدمی کوچک در چارچوب اعتلای فرهنگ دانش و پژوهش در کشور به حساب آید. با اینحال این اطمینان را داریم که متن حاضر، کاستی‌های فراوانی دارد که نظرات اصلاحی خوانندگان گرامی، آنان را نیز به حداقل خواهند رساند. بر خود لازم می‌دانم تا از تیم همکار و نیز انتشارات آوای نور برای همکاری در تهیه و انتشار این کتاب، صمیمانه سپاسگذاری نمایم.

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خشنود باشی و ما رستگار

دکتر هادی بهرامی احسان

۸۹/۱۰/۲۳

